

A könyvtárak és művelődési házak helyzete a járásban

A járást művelődési házak igazgatói és a községi könyvtárak vezetői tartottak értekezletet tegnap, csütörtökön délelőtt a járási hivatalban. Az értekezlet témái: a közművelődés helyzete, az idei első félévi munka értékelése és a következő évi feladatok megbeszélése. *Fejérmé Pintér* Veronika közművelődési felügyelő beszámolójában ismertette a közművelődési intézményekben a változások, a munka tárgyi és személyi feltételeinek alakulását.

Az elmúlt félévben több községi könyvtárt bővítettek, illetve felújítottak. Ásotthalmon a gyerekfoglalkozáshoz alkalmas helyiséggel bővült a könyvtár, Kisteleken az alapterület szintén bővítették és zenei részleget alakítottak ki, új helyre költözött a zombói és az újszentiváni könyvtár. Korszerűsítették a szatymazi művelődési ház fűtését, pincklubot alakítottak ki a fiataloknak, Üllésen pedig

megkezdtek a művelődési ház belső terének átalakítását, hogy ezután filmeket is tudjanak vetíteni. A járásban dolgozó közművelődési szakemberek közül ebben az évben ötven szereztek magasabb szakmai képesítést, ketten most kezdték meg tanulmányaikat a szegedi főiskolán, illetve az ELTE népművelés szakán.

A művelődési házak és könyvtárak idei munkájáról szólva az előadó elmondta, hogy az átszervezés, a deszki, a tiszasszigi könyvtárban, a kisteleki, a mórhalmi, valamint az üllési művelődési házban igen egyenletes és jól szervezett a közművelődési tevékenység. A művelődési házakban különösen az amatőr művészeti csoportok dolgoznak eredményesen, így például Balástyán, Rösken, Sándorfalván, Forráskúton, Deszken. A legjobb ifjúsági klubok az üllési, a bordányi és a zánkai művelődési házban vannak. A képzőművészeti kultúra terjesztésében

az üllési, a kisteleki, a forráskúti és a mórhalmi művelődési házaké az első.

A szakemberek tapasztalatcseréje, együttműködése céljából szakmai munkaközösségeket hoztak létre, kettőt a könyvtárosoknak, kettőt a művelődési házak igazgatóinak.

Az értekezleten segítséget kaptak a résztvevők a jövő évi közművelődési feladatok körültekintőbb tervezéséhez: az előadó kiemelte, hogy hatékonyabb formákat és módszereket kell alkalmazni a általános és szakmai művelődésben, elsősorban a szocialista brigádokkal kell szorosabb kapcsolatot kialakítani a közművelődési intézményekben. Tovább fejlesztendő az amatőr művészeti mozgalom, hisz ezek a csoportok közösségi magatartásra nevelnek, lehetőséget adnak alkotómunkára is. További fontos feladat a közoktatási intézményekkel, valamint a gazdasági egységekkel való együttműködés. A művelődési házak és a könyvtárak szerteágazó feladataikat csak megfelelő társadalmi segítséggel, a társadalmi vezetőségek, aktívák révén képesek ellátni. Az a cél, hogy a társadalmi vezetőségnek ne csak véleményező és tanácsadó szerepe legyen, hanem tagjai rendszeresen nyújtsanak segítséget az igazgatónak az aktuális, konkrét feladatok megoldásában.

Az értekezleten megvitaták a közművelődés jövő évi programtervezését, és megbeszélték az aktuális közművelődési feladatokat; így az október 15-ére tervezett amatőr művészeti csoportok találkozójaival kapcsolatos kérdéseket, valamint a „Munka és műveltség” mozgalom szervezési feladatait.

Arany- és gyémánt-diplomás pedagógusok

Bensőséges ünnepséget rendezett tegnap a Pedagógus Szakszervezet városi bizottsága. Az ünnepségen — melyen megjelent *Vántus István*né, a városi pártbizottság osztályvezető-helyettese, *dr. Papós Mihály*, a Pedagógus Szakszervezet városi bizottságának elnöke és *Fabula András*né, a szakszervezet városi bizottságának titkára is — ötven, illetve hatvan évvel

előtt végzett tanároknak adtak át arany-, illetve gyémántdiplomákat.

Bodó István és *Dudás László* arany-, *dr. Felsővályi János*né, *Iglói Béláné*, *dr. Kátóna Miklós*, *Kiss János*, *dr. Livajity Antalné* és *Sallai Kálmán* pedig gyémántdiplomát kapott. Az idős pedagógusokat *Csanádi Géza*, a városi tanács vb. művelődésügyi osztályvezetője köszöntötte.

Ellenőrzik az autók terhelését

A megengedettnél nagyobb tengelysúlyú járművek használatát az üzemeltetőknek útvonalengedélyt kell váltaniuk. A KRESZ is szabályozza a járműveknek az adott útvonalon megengedett legnagyobb terhelését, mégpedig a súlykorlátozásra és a tengelyterhelés-korlátozásra figyelemztető táblákkal.

A KPM Csongrád megyei Közüti Igazgatósága mátol — az autófelfüggettel, a rendőrséggel együttműködésben — programtervezésben ellenőrzik, hogy a megye útjain közlekedő gépjárművek tengelysúlya megfelel-e az előírásoknak. Erre azért van szükség, mert a tíz tonnánál nagyobb tengelysúlyú járművek maradandó elváltozásokat okozhatnak az útburkolaton, megrövidítik az utak „élettartamát”. Az ellenőrzéseket tengelynyomásmérő szerkezet segítségével végzik, hasonló mérlegszerkezetet a határátkelőhelyeken már évek óta működik. A több mérleg kombinációjából álló műszer használatát tegnap, csütörtökön délután Szegeden, a Moszkvai körúton a közlekedérendszert szomszédságában mutatták be.

A szállító járművek és az utánfutóval közlekedő személygépkocsik vezetői ezután gyakran találkozhatnak a

KPM Közüti Igazgatóság tengelysúly-ellenőrző csoportjával. Az ellenőrzésekkel az utak védelme és a balesetek elkerülése a céljuk.

A halottlátó-jelenség

Bizonyára nem voltam egy pszichológus nyilatkozatai dül, amikor azt vártam. A tévútra vitték a vitát. Az elhalottlátó visszhangjáról szóló rült ki belőle, hogy a halál-dokumentumfilmtől, ott majd hoz való ambivalens viszó megjelenik valaki, aki helyé-nyunk, félelmünk és kívánságunk szül valós igénye-szavakba önti, amit Moldo-ke a halottlátó működésére. van a film nyelvén megfo-galmazott. Kicsit a Jogi ese-volt, amikor megjelent a kép-ernyőn Örkény István, és ki-tam, olyat, amely megnyug-tatná a nézőt: jogállamban, lakozó könyvről kezdett be-tisztázott elvek között él, szélni. Mintha a műsor ké-ezek az elvek érvényesíthe-tők és egybeesnek a nagy hogy miután mindenkit egy-tűbbség igazságérzetével. formán érdekelt a halál, Ö-Illetékesnek nevezhető egyén kény és a putnoki halottlátó mindössze egy volt a klegé-némi munkamegosztással szító műsorban, az is mintha ugyan, de vállaltva küzdelem a hivatalos szervek lejárta-e kíváncsiság kielégítéséért. sára hebegett volna a halott-látási tevékenységet terhelő-jövedelemadóról.

Háttérben megyei vezetők műveltek — vagy akik nem macacs hallgatásával, a meg-tudnak olvasni —, azok a ha-szólaló néprajzkutatók és a lottlathoz járnak.

Ezek után nem csodálko-zék, ha immár legálisan el-szaporodnának a halottlátók, ördögűzők és egyéb sarlatá-sok. Legalább kiderülne, hogy nem kell hozzá transzcendens képesség, csak némi üzleti ér-zék, és engedékeny társadal-mi légkör, amely lehetővé te-szi, hogy jogrendünk héza-gaiban nyíltan, háborítatlan-ul, sőt üzletszerűen tenyész-het efféle népbufitás.

Nem világos, mit akart a televízió ezekkel az utólagos beszélgetésekkel. Hogy társa-dalmunk tehetetlen a halott-látó-jelenséggel szemben? Hogy sokkal szilárdabb an-nál, minthogy az ilyen jelen-ségekre ügyelnie kellene? Né-tán azt, hogy keressük meg a halottlátó helyét a szocialista közművelődésben. Építsük be a nemzeti kultúrába?

Hogy én mit csinálnék? Magánvélemény: de miután a halottlátást a társadalom nem ismeri el valódi munkatevé-kenységnek, az érte kapott jövedelem azonban nagyon is valóságos, nem a halottlátást tiltán meg, csak azt, hogy érte pénzt fogadjanak el. Moldován filmje bizonyított-a: ahogy szenttelenül meg-vártta, amíg a nyolcvanéves nyomorult öregasszony elő-kotorja kevéske pénzét, ez nem is kérés, követelés volt inkább.

Másrészt sokan többször is felkeresik a halottlátót: ha keveset adnak, lehet, hogy másodszor már nem je-nik meg a halottjuk.” Bár Mol-dován filmje kitűnő volt, at-tól tartok, csak azokat gvőzte meg, akik amúgy sem jártak a halottlathoz. A vita még őket sem. Arra viszont kí-váncsi vagyok, ingven, csu-pán segítőkészségből, keresz-tényi jósból meddig jelen-nének meg a halottak a put-noki „tűdősnek”.

Domonkos László

Tanács István

Zenei naptár

GABRIELLA WADEWITZ, a szeptemberben lezajlott budapesti I. Liszt Ferenc-organaverseny harmadik helyezettje vendégzenéselt a filharmonia kedd esti dóm-beli koncertjén. Az 1950-es születésű művész tanuló-műveit Lipcsében végezte, a híres Köhler professornál. Előkelő helyezését első kül-földi vendégzenésleplésén érte el (a verseny győztese, egy olasz organumművész, a ter-vek szerint 1979 nyarán szó-laltatja meg a dóm messzi földön híres orgonáját).

Wadewitz műsorát *Bach, Kadosa és Liszt* műveiből válogatta. Az *E-dúr toccata* kissé nehezebb indítása után a négy koral előjáték-ban, de különösen az *F-dúr toccata* és *júgában* tűntek ki játékaik fő erényei: a biztos technikai tudás és a precizitás. Itt a témákból formálódó zenei architektúra megmutatása lenyűgöző ba-rokk portálokát idézett. Ka-dosa négy rövid dalának elő-adásával azt bizonyította, hogy érti és szereti a mai magyar zenét, ám hangver-senyének csúcspontja Liszt két híres alkotásának elő-adása volt. A monumentális művek megszólaltatására egyébként is kitűnően alkal-mas orgonán Wadewitznek sikerült a *Desz-dúr adagió*-ban a mű áhítatos hangvé-telét visszaadnia; a *Weinen Klagen*ban pedig ragyogóan kihásonálta a hangszer széles színskáláját anélkül, hogy öncélú virtuszkodásba merült volna el. A megnyugvást ki-fejező utolsó koralrész ak-kordjait a kupolában elhe-lyezett sípokon emlékezte-sen szépen szólaltatta meg, regisztrálása is jól sikerült.

T. Péter László

Befejezte látogatását a vallaurisi küldöttség

Ma délelőtt utazik el Ma-gyarországról az a háromta-gú francia küldöttség, amely Kalachnikoff asszony, Hód-mezővásárhely francia test-vérvárosának, Vallaurisnak közoktatási elnökhelyettese vezetésével hat napon át is-merkedett a várossal és kör-

nyékével. Hódmezővásárhely ipari üzemének és termelő-szövetkezetének, valamint kulturális és egészségügyi in-tézményeinek megtekintése után tegnap Budapestre utaztak, s a fővárossal való ismerkedés után ma utaznak haza.

A ménegazda

Színes magyar film. Gáll István regényéből írta: Kovács András. Fényké-pezte: Koltai Lajos. Ren-dezte: Kovács András. Főbb szereplők: Madaras József, Fábrián Ferenc, Bács Ferenc, Mór Mariann, Bordán Irén, Horváth Sándor.

Színes filmen ritkán látni olyan kíméletlen, szikár kép-sorokat, mint Kovács And-rás alkotásában. A kopasz fákka szegélyezett, ködös-sáros őszi tájban rosszul ö-tözött, markáns arcú embe-rek között kecses testtartá-sú lovak dobognak, fekete-telefonos, ódivatúan szegé-nyen irodák falain Szálán és Rákosi képei. S a Parlament díszes folyosóján rövid idő-re feltűnik maga Rákosi Má-tyas is. Valójában végig je-len van: éjszaktáncok bűgő fekete autói, ÁVH-jával, táborai-val-módszereivel együtt. Úgy tűnik, ebben a világban az emberek rossz, verítékező alvással alszanak, párnájuk alatt vélt vagy va-lóságos revolvereik után kapkodva. A rosszindulat, a bizalmatlanság, a szabadjára engedett emberi ösztönök kavargásából egy égő szemű, szinte gyerekesen alacsony emberke tűnik elő. Busó Já-nosnak hívják, nemrég jött a pártiskoláról. Az amaz-ros-örtönyös, rettenetesen megerősített határszélre ke-rül, egy méntelep irányíta-sával bízzák meg. Alkalma-zotai főlenségek: volt horthysta méneskeri tiszték. Íme az alaphelyzet, at-moszférával. Az egy helyre

zárt, a steril laboratóri-um modell tökéletes képi megvalósításban jelentkezik. Itt kerül többszörösen szo-rongatott helyzetbe egy naív, tisztá ember, a történelem iszonyú szorításába, hogy végül beleeropponjon. Egyfe-lől a személyi kultusz kép-viselői nem találják elég „radikálisnak” a rendszerem-tésre, másfelől — az ideg-lenes egymásra találás uta-lókának tűnt reménye után — a gyanakvó lovasisték számolnak le vele. Ő maga semmiféle sem tehet... a kor egyetlen csavarintással fojtja meg minden ember-módra határozatlan, jó szán-dékú emberét, legyen az akár a leghűségesebb is. (Rajk Lászlónak és társai-nak neve uszhat be bűnül-tan figyelő szemünk látóha-tárába.)

Busó János tragédiája gö-rög sorstragédiákat idéz. A film legnagyobb erénye, hogy egy nagyszerű színész, *Madaras József* alakításába építi bele a világba vetett ember minden ellentmondá-sát. Kisebrendűégi komp-lexusát és irányítási akará-sát, jóindulatát és gvanák-vását, tájékozatlanságát és el-arvató erkölcsi tartását. Senkit sem lehetett volna jobban elképzelni erre a sze-repre, mint éppen Madaras Józsefet. Olyan finom átté-teleken, mint például a meg-vadult lovak harcát figyelő tekintetén át is képes fel-villantani a humanizmus só-tét mélységbe aláhulló drá-gaköveit.

Külön-külön mindenik polkokat jár ebben a világ-ban: Jani bátyját is „meg-kocsikáztatják” az ávosok; a volt méneskeri tiszték meg-alázottságát bizalmatlansá-guk, kiúttalanságuk tudata tetézi. Busó János képtelen tudatosan számot vetni korá-val. Áldozata igazi katar-zis tisztítófűz Olyan méretű társadalmi önvizsgálatra készlet ez a film, hogy csak a legnagyobb tisztelet hang-ján lehet róla szólni. *Koltai Lajos* ragyogó operatőr munkája és elsősorban *Fábi-án Ferenc* és *Bács Ferenc* kiváló alakítása ugyanazt sugallja, mint a regénnyel teljesen egyenértékű film: volt egyszer Magyarországon egy világ, nem is valami ré-gen, amikor a szép jelszavak és az ütemes tapsok mögött olyan dolgok történtek, amik-et Lengyel József szavai-val lehetne minősíteni: „A csillagok pedig saját pályá-jukat követték, és nem for-dultak ki a tengelyükből.”

Nagyszerű film *Kovács András* Ménegazdája. A veszélyes „nagy” jelzőt csak azért kell óvakodnunk-mert Gáll István regénye tú-lontúl is jó „anyagnak” szá-mított elkészítésére. (Igaz-minden lehetséges banánh-ja mesterien került el a rendezés.) S talán azért is mert végül kénytelenek va-gyunk bevallani: gondolj! — akármint a film reklámjáról, ez egyszer beharangozó-jö-vendőlése teljesen igaznak bizonyult.